

MARIJNISSEN IS LIEVER BIJ DE MENSEN IN HET LAND DAN AAN HET BINNENHOF

Marijnissen luistert geboeid naar het levensverhaal van het oude mannetje Kees. Hij verloor zijn vrouw in de oorlog, werkte als visser in Vlissingen en als havenmeester in Veere en voer vijftien jaar met een jacht over de Middellandse Zee. „Ik heb de dochter van Franco nog aan boord gehad.”

Mosselvisser uit Yerseke leggen de SP-leider uit dat hun tak van bedrijvigheid de natuur helemaal niet aantast.

WAAR IS JAN TOCH?

Alleen aan de allerbelangrijkste debatten doet hij nog mee. In de zaal van de Tweede Kamer is de fractieleider van de SP nog maar af en toe in actie te zien. Jan Marijnissen begeeft zich liever 'onder de mensen'. Een jaar lang, een week per maand, steeds een andere provincie in.

DOOR ANTOINETTE REERINK EN JOËL ROERIG

De Profeet uit Oss beklimt het kleine podium van jazzcafé Porgy en Bess. Precies op de avond dat in het verre Den Haag een minister ritueel wordt geofferd, zal hij een klein groepje volgelingen in Terneuzen onderwijzen. Hij zingt klaagliederen over de neoliberale elite en predikt hel en verdoemenis voor wie zwijgt en wegwijkt. Maar er is hoop! Wie oren heeft, die hore; het Nieuw Optimisme is gekomen.

Die ochtend had Jan Marijnissen nog zitten dubben. Moest hij in de Tweede Kamer blijven, nu de Senaat onverwacht tegen de gekozen burgemeester had gestemd? Ach nee, het debat zou toch neerkomen op nakaarten en Wouter Bos afzetten. Daar had Jan geen zin in. Tijd voor de provincietour. Zeeland stond op het menu. Hup, in de auto naar Vlissingen!

Halte één is de pabo van de Hogeschool Zeeland. Na een zakelijk gesprek met bestuursbaas Jan Bart Mandos komt een groepje dolenthousiaste studentes met de SP-leider praten. Die wil hij liever even zonder de hoge heren spreken. „Lang geleden dat ik de klas uitgestuurd ben”, moppert Mandos.

Marijnissen probeert intussen de studentes op de kast te krijgen. „Waarom kiezen jullie in godsnaam voor het onderwijs?” Maar de meiden zijn de crème de la crème van één van de beste pabo's van Nederland en koppen de bal prompt in. „Het is een roeping”, vinden ze allemaal. Zo mag Jan het horen. Precies zijn boodschap: de terugkeer van de beroepsleer. „Deze studentes zijn onze frontsoldaten”, legt hij 's avonds in Terneuzen uit. „Deze meiden hebben na het gezin de belangrijkste rol in de opvoeding van onze kinderen.” Marijnissen kucht even en geeft dan de neoliberalen Lubbers, Kok en Balkenende er van langs.

De mensen moeten de barricaden op, is de boodschap. „De beschaving staat op het spel. Zwijg niet langer! Jullie in Terneuzen, maak eens wat meer rumoer! Mensen van boven de Westerschelde denken dat jullie bij België horen.” Tegenover cynici, die de politiek al lang vaarwel hebben gezegd, preekt Marijnissen het Nieuw Optimisme. Niet te verwarren met Balkenendes oproep tot positivisme. „Dat zegt een premier die niets anders deed dan de bevolking schrik aanjagen en klagen: we werken niet hard genoeg, we werken te hard, onze internationale concurrentiepositie deugt niet.”

De Honte in Terneuzen is een 'SP-ziekenhuis'. Het SP-Kamerlid Agnes Kant is er kind aan huis. Donderdagochtend, als Den Haag het aftreden van Thom de Graaf probeert te verwerken, steekt Jan Marijnissen de leiding van De Honte een hart onder de riem in hun strijd tegen fusies en andere narigheid, zoals de marktwerking in de zorg. „Een prettig gesprek zonder managersjargon”, prijst Jan de bestuurders, waarna natuurlijk een rondleiding volgt - traditie bij dit soort werkbezoeken. Beddenopmaker Cor grijpt zijn kans en klampt de politicus aan. Stotterend van enthousiasme vertelt hij dat hij bezig is een SP-afdeling op te richten. En hij mag ook op de foto met de grote roerganger! „Ik ben echt héél blij dat Jan ook in zo'n uithoek komt”, juicht Cor.

Na een broodje in de ziekenhuiskantine gaat het richting Oosterschelde, waar café Het Loze Vissertje speciaal voor de politicus een uur eerder is geopend. Gijs en Vincent van de Zeeuwse Milieu Federatie praten Marijnissen bij over natuur, milieu en Japanse oesters - een plaag in de Oosterschelde maar heerlijk op je bord, oordeelt de SP-leider. Hij zit even wat minder in de materie en verwacht de organisatie van Gijs en Vincent telkens met Milieudiefensie.

In Hulst zijn die avond zo'n honderd man komen opdagen. Het boekje *Hoe dan, Jan?* - te koop bij de ingang - is leidraad. Ondanks zijn vermoeidheid draait Marijnissen zijn aanklacht tegen de doffe ellende van het neoliberalisme energiek af. En hij heeft een verrassing toe. Een vriendelijkheid voor premier Jan Peter. „Ik mag Balkenende honderd keer grager dan Wim Kok. Hij probeert tenminste te antwoorden op vragen uit de Kamer. Kok liep met zijn arrogante kop in de wind. De PvdA heeft de SP acht jaar lang met de nek aangekeken en mocht zelfs geen motie van de SP steunen.”

En dan weer die oproep aan het eind van de

FOTO'S KOEN VERHELDEN

avond. „Als u niet meedoet, wordt het niks. We kunnen het niet overlaten aan de beroeps politici. Dan zullen we onze ziel verliezen. Ik roep u op tot een Nieuw Optimisme.”

Vrijdag is Jan de man. Hij was een beetje ziekjes de afgelopen dagen, maar dat is over. 's Ochtends staat in Vlissingen het MuZeeum op het menu, een uitje voor geschiedenisfreak Marijnissen. Hij hoopt ooit nog een Nationaal Historisch Museum te openen ergens in Nederland. Na een rondleiding ontvlucht de SP'er gauw de praatgrage museumdirecteur Wilbert Weber voor een wandelingetje langs het water. Een oude man die op de dijk zijn hondje uitlaat roept: „Hé, meneer de SP'er!” De naam is Kees en hij doet pardoos zijn levensverhaal uit de doeken. Van de drama's van de Tweede Wereldoorlog tot de verliefdheden van zijn hondje.

Tijd voor de mosselvisser. Die hadden op de SP-avond in Hulst een grote mond en werden tot hunschrik direct geboekt voor een afspraak met Marijnissen. Achteraf ogen ze bijzonder tevreden. „Het viel me 100 procent mee”, erkent mosselman Eddy Barbé - niet bepaald SP-stemmer. „Ik vroeg me eerst af: zou die man wel blij zijn dat we zomaar binnen komen vallen. Maar hij heeft ons nuttige tips gegeven en toch veel tijd voor ons vrijgemaakt.”

Een boerderij op Schouwen-Duiveland is 's middags de laatste Zeeuwse etappeplaats. Akkerbouwer Joop de Koeijer houdt een intelligent verhaal over de wereldmarkt voor landbouwproducten. „Shit, het is toch weer ingewikkelder dan ik dacht”, verzucht Marijnissen. De Koeijer is als vakbondsman principieel tegen de recente wereldhandelsakkoorden. Maar Marijnissen ziet er politiek geen brood in. „Daar krijg je nooit een meerderheid mee.

Dan blijf je toch een beetje in de marge.”

Als geen ander weet *mister SP* hoe het voelt in die marge. Maar dat is lang geleden. De SP groeit. Marijnissen droomt dan ook al hardop van deelname aan een links kabinet. In Hulst voorspelde hij zelfs opgetogen de val van het kabinet na het opstappen van Thom de Graaf. Als hij vrijdag naar Oss rijdt, weet hij dat het zo'n vaart niet loopt.

Zaterdagnacht zit de Profeet uit Oss achter zijn computer. Bij gebrek aan rokerige zaaltjes kan hij gelukkig zijn weblog als zeepkistje benutten. Met donderend geraas kraakt hij het zojuist gesloten akkoord tussen CDA, VVD en D66. „Vice-premier De Graafweg, gekozen burgemeester weg, aanpassing kiesstelsel weg, kroonjuwelen weg, maar D66 blijft: geloofwaardigheid weg. Dankzij de extra zilverlingen voor onderwijs blijft rechts aan de macht.”

FOCUS 'IK KAN GEWOON WEG'

Zeeland is etappe 10 van Jan on Tour, Gelderland en Flevoland volgen nog. Elke maand spendeert Marijnissen een weekje in een provincie. Hij bezoekt scholen, zorginstellingen en musea, laat zich informeren over regionale onderwerpen en spreekt in cafés en zaaltjes. Camerateams ontbreken en lokale SP'ers die bij de werkbezoeken aanwezig willen zijn worden afgewimpeld. Jan neemt alleen zijn tour-operator Hans van Leeuwen mee om z'n ontmoetingen zo

persoonlijk mogelijk te houden. De tripjes zijn niet louter leerzaam en gezellig, bezeeft de SP-leider. „Ik kom niet alleen om me te voeden, ik mobiliseer ook mensen. Ik ben doodmoe na zo'n dag.” Maar Den Haag ontvluchten vindt hij heerlijk. „De provincietour is een rustpunt. Even geen gezeur aan m'n kop. Nu we een grotere fractie hebben hoef ik gelukkig niet al die kleine debatten meer te doen. Ik kan gewoon weg. Het schip van de SP vaart wel door.”

MuZeeum-directeur Wilbert Weber geeft een toelichting. „Praat gerust verder, ik loop ondertussen even door”, zegt Marijnissen. Hij bezoekt musea liever in z'n eentje.

Joop de Koeijer wijst de akker aan, waar hij milieuvriendelijk tarwe teelt. Lokale bakkers bakken hier het Zeeuwse Vlegel-brood van.